

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТА

«Основи родинного виховання»

(назва освітнього компонента)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент Вибірковий

Формат здобуття освіти заочна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

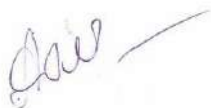
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 1-й

Силабус освітнього компонента розглянуто на засіданні кафедри української мови, основ психології та педагогіки

Протокол від
“28” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

проф. Фоміна Л. В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
“31 ” серпня 2022 року № 1

Голова

проф.Вовк О. Ю.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Фоміна Л. В., завідувачка кафедри, професорка, канд. філол. наук
2. Каліна К.Є., доцент, канд. пед. наук

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Каліна Катерина Євгеніївна, доцентка, кандидатка педагогічних наук,
доцентка.

Проблеми підготовки висококваліфікованих спеціалістів; компаративний
підхід та інновації в освітньому просторі

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iNe2JlgAAAAJ>

Контактний телефон +380976987751

Корпоративна пошта ku.kalina@knmu.edu.ua

Консультації: середа 10.00-15.00, ауд. кафедри української мови, основ
психології та педагогіки, п'ятниця 3:00–4:00PM у Google Meet:

<https://meet.google.com/dqa-saoi-crh>

Локація: ХНМУ, головний корпус, 5 поверх, кафедра української мови, основ
психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Основи родинного виховання» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота».

Опис освітнього компонента (анотація). Освітній компонент «Основи родинного виховання» є важливою складовою у системі підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня ЗВО.

Родина як безпосереднє соціальне середовище має максимальні можливості порівняно з іншими соціальними інститутами, можливості для поступового залучення до соціальних та емоційних цінностей, до виконання соціальних ролей, становлення соціальної та емоційної компетентності особистості.

Сучасний фахівець, що працює у сфері надання допомоги особистості та розкриття її потенційних можливостей для ефективної самореалізації у суспільстві, не повинен нехтувати знаннями про такі важливі проблеми, як основи сім'ї і родинне виховання. Особистістю не народжуються – нею стають у процесі спілкування і діяльності. Саме через соціальне середовище, в якому перебуває людина, набуваються знання, досвід і практичні вміння для налагодження стосунків з іншими людьми. А перше соціальне середовище, яке оточує дитину – це сім'я. Адже сім'я, принципи виховання, особистість батьків та інших членів родини, специфіка сімейного спілкування, сімейні традиції і свята – все це здійснює неоціненний вплив на розвиток і формування особистості дитини.

Досвід, що отримує дитина через взаємодію з батьками, закріплюється і формує відповідні моделі стосунків з іншими людьми, що передаються із покоління в покоління. У кожному суспільстві складається відповідна культура взаємин і взаємодії між батьками й дітьми, виникають соціальні стереотипи, відповідні установки і погляди на виховання у сім'ї. Нові соціально-економічні умови розвитку нашої країни створюють труднощі, з якими зустрічаються сучасні батьки, і це неодмінно позначається на сімейних стосунках.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є процес навчання та виховання студентів ЗВО в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні.

Міжкомпонентні зв'язки. Освітній компонент «Основи родинного виховання» базується на основах загальної педагогіки, теорії навчання та виховання, має зв'язок з наступними : «Соціальна педагогіка», «Історія педагогіки», «Соціально-педагогічний патронаж», «Психологія спілкування».

Освітній компонент належить до вибіркового освітнього компонента.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента передбачає попереднє засвоєння кредитів з загальної педагогіки та психології.

Постреквізити. Основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів.

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=248>

1. Мета та завдання освітнього компонента

1.1. Метою викладання освітнього компонента є: розкрити сучасні наукові уявлення про психологію сім'ї, доцільні шляхи і засоби сімейного виховання дітей та сформувані у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти певні вміння і навички консультування батьків і членів родин з питань сімейної педагогіки.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є: забезпечення здобувачів освіти знаннями про: психологію сім'ї, специфіку сімейного виховання; роль батьків та інших членів родини у формуванні особистості дитини; особливості статевої ідентифікації хлопчиків і дівчаток та врахування цього фактора у сімейному вихованні; методи педагогічного впливу батьків і доцільність їх використання.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами освіти компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.- **загальні:**

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ПРН 24. Використовувати методи соціальної роботи із хворими на психічні розлади та пацієнтами похилого віку для попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних соціальних навичок (Soft skills):

комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проєктів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2.1 Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 23 «Соціальна робота»	Вибірковий
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 231 «Соціальна робота»	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 8 самостійної роботи здобувачів освіти – 82	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) ОПП «Соціальна робота»	Лекції
		2 год.
		Практичні, семінарські
		6 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		82 год.
Індивідуальні завдання:		
- год.		
Вид контролю: залік		

2.2.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Специфіка сімейного виховання. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини. Роль батьків у вихованні дітей та вплив близьких родичів на розвиток особистості дитини	2	Вступна
Усього годин		2	

2.2.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку	1	Розповідь-пояснення	усне опитування
2	Специфіка сімейного виховання	1	круглий стіл	тестовий контроль
3	Особливості спілкування дорослих з дітьми в сім'ї	1	Мозковий шторм	Виступ на задану тему
4	Причини конфліктів батьків і дітей. Профілактика виникнення конфліктів	1	Розповідь-пояснення	усне опитування
5	Статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у родинному вихованні	1	круглий стіл	тестовий контроль
6	Педагогічна майстерність батьків	1	дискусія	Усне опитування
Усього годин		6		

2.2.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

2.2.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
-------	------------	-----------------	-----------------	----------------

1	Родинне виховання як наука	6	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Усне опитування
2	Характеристика сім'ї як соціального інституту формування особистості, тенденції її розвитку	6	Опрацювання навчальної літератури, скласти структурно-логічну схему теми	Тестовий контроль
3	Особливості становлення та розвитку інституту сім'ї в Україні	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, індивідуальні завдання	Виступ на задану тему
4	Вітчизняний та світовий досвід родинного виховання	4	Підготовка мультимедійної презентації	Усне опитування
5	Специфіка сімейного виховання	6	Підготувати виступ-презентацію (тема за вибором).	Тестовий контроль
6	Сім'я і її вплив на формування особистості дитини. Роль батьків у вихованні дітей та вплив близьких родичів на розвиток особистості дитини	6	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, створення кейсів	Усне опитування
7	Особливості спілкування дорослих з дітьми в сім'ї	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, розробка дидактичної гри	Усне опитування
8	Причини конфліктів батьків і дітей. Профілактика виникнення конфліктів	6	Опрацювання навчальної літератури, створення кейсів, створення проекту	Тестовий контроль

			(тема за вибором)	
9	Методи виховання у сім'ї. Система батьківського контролю	6	Підготовка мультимедійної презентації	Стендова доповідь
10	Статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у родинному вихованні	6	Опрацювання навчальної літератури, скласти структурно-логічну схему теми	Усне опитування
11	Дисципліна як метод виховання дитини	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Тестовий контроль
12	Організація безпечного середовища в умовах сім'ї	6	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів.	Виступ на задану тему
13	Педагогічна майстерність батьків	6	Створення мультимедійної презентації (тема узгоджується з викладачем), складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Усне опитування
14	Організація змістовного дозвілля в сім'ї	6	Виконання практичних завдань, створення мультимедійної презентації (тема узгоджується з викладачем)	Тестовий контроль
Усього годин		82		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності

здобувачів освіти ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 №181.

При вивченні освітнього компонента застосовується поточний та підсумковий семестровий контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу освітнього компонента, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонується альтернативний варіант (за вибором): традиційні види завдань: написання контрольної роботи, реферату або творчі види: підготовка мультимедійної презентації, опрацювання навчальної літератури (складання анотації, рецензування, цитування, тези першоджерел, доповнення лекцій).

Підсумковий семестровий контроль з освітнього компонента є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться в усній формі. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою освітнього компонента.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення освітнього компонента за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 200 балів, мінімальна – 120 балів.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з освітнього компонента є залік.

Поточна навчальна діяльність здобувачів освіти (далі – ПНД) контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами

освіти кожної теми дисципліни та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Залік

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Бали за ЗНД розраховуються як середнє арифметичне оцінок за всі семестри вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 2, автоматично в рамках функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (додаток 2) від 120 до 200 балів та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Після проведення семестрового контролю для освітніх компонентів, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», «диференційований залік» та «іспит», відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», що додається (додаток 3) у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з освітнього компонента.

Оцінка з освітнього компонента, розділи якого вивчалися на різних кафедрах, після завершення його вивчення, виставляється у відомості деканом відповідного факультету. Вона розраховується, як середнє арифметичне усіх отриманих балів та оцінок за розділи освітнього компонента, згідно з відомостями, що надані кафедрами.

3.2. Питання до заліку:

1. Розкрийте основні тенденції розвитку сучасної сім'ї.
2. Проаналізуйте види батьківського авторитету.
3. Розробіть пам'ятку для батьків « Як виховувати відповідальність».
4. Розкрийте роль сім'ї у формуванні особистості дитини.
5. Визначте особливості стилів сімейного виховання.
6. Розкрийте роль батька у вихованні дітей.
7. Розробіть пам'ятку для батьків, які виховують дітей раннього віку, щодо організації безпечного середовища.
8. Розкрийте статеві особливості розвитку дітей та їх урахування у сімейному вихованні.
9. Проаналізуйте типи матерів та їх вплив на формування дитини.
10. Розкрийте техніки дисциплінування дитини.
11. Визначте шляхи активізації виховної діяльності батьків.
12. Запропонуйте систему заходів, які б полегшили адаптацію дитини до умов дитячого закладу.
13. Наведіть приклади педагогічних ситуацій взаємодії з батьками, де була б використана форма «Я-повідомлень».
14. Обґрунтуйте зв'язок перинатальної педагогіки з традиціями і звичаями родильної педагогіки.
15. Обґрунтуйте необхідність дисциплінування дитини у сім'ї.
16. Обґрунтуйте необхідність урахування віку дитини при виборі техніки дисциплінування.

17. Обґрунтуйте роль сім'ї у формуванні особистості дитини.
18. Обґрунтуйте, чи існує, на вашу думку, провідна функція сім'ї?
19. Організація безпечного середовища в умовах сім'ї.
20. Охарактеризуйте основні типи сімей.
21. Охарактеризуйте психологічні проблеми кожної фази циклу сімейного життя.
22. Охарактеризуйте специфіку спілкування в сім'ї.
23. Поясніть педагогічну суть приказок: «Діти повторюють нас», «Який вихователь, такі і діти», «Сліпа любов губить дитину».
24. Проаналізуйте вікові особливості розвитку дитини як фактор небезпеки виникнення конфліктів в сім'ї.
25. Проаналізуйте вплив дідусів та бабусь на виховання дитини.
26. Проаналізуйте завдання та методи сімейної педагогіки.
27. Проаналізуйте методи підтримки дисципліни у сім'ї.
28. Проаналізуйте можливі причини неадекватного ставлення батьків до дитини.
29. Проаналізуйте особливості дитячо-батьківських стосунків у дошкільному віці.
30. Проаналізуйте особливості дитячо-батьківських стосунків у підлітковому віці.
31. Проаналізуйте особливості дитячо-батьківських стосунків у юнацькому віці.
32. Проаналізуйте особливості материнської і батьківської любові.
33. Проаналізуйте особливості та специфіку виховання у неповній сім'ї.
34. Проаналізуйте особливості та специфіку виховання у неповній сім'ї.
35. Проаналізуйте позитивні і негативні сторони таких виховних прийомів батьків, як похвала, довіра, виховання самостійності і віри у себе, вимоги, застереження від поганого впливу.
36. Проаналізуйте принципи побудови ефективної комунікації у дитячо-батьківських стосунках.
37. Розкрийте характерні ознаки сприятливого сімейного мікроклімату.
38. Розкрийте види жорстокості до дитини в сім'ї та шляхи попередження.
39. Розкрийте основні методи діагностування сім'ї.
40. Розкрийте основні проблеми взаємин батьків та їх вплив на виховання дітей.
41. Розкрийте основні специфічні ознаки сімейного виховання, його відмінність від суспільного.
42. Розкрийте основні тенденції розвитку сучасної сім'ї.
43. Розкрийте основні функції сім'ї.

44. Розкрийте особливості статевого виховання в сім'ї.
45. Розкрийте погляди на сімейне виховання одного з зарубіжних педагогів (на вибір).
46. Розкрийте погляди на сімейне виховання одного з вітчизняних педагогів (на вибір).
47. Розкрийте роль сім'ї у економічному вихованні дитини.
48. Розкрийте роль сім'ї у естетичному розвитку дітей.
49. Розкрийте роль сім'ї у моральному вихованні дитини.
50. Розкрийте роль сім'ї у розумовому вихованні дитини.
51. Розкрийте роль сім'ї у трудовому та екологічному вихованні дитини.
52. Розкрийте роль сім'ї у фізичному вихованні дитини.
53. Розкрийте роль сім'ї у формуванні знань про основи здоров'я у дітей дошкільного віку.
54. Розкрийте умови та засоби, які складають виховний потенціал сім'ї.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи

Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота. Підготовка повідомлення. Розробка тестів. Розробка презентації. Підготовка повідомлення.

3.4. Індивідуальні завдання

1. Батьківська педагогіка В.О. Сухомлинського як основа сучасної теорії та практики сімейного виховання.
2. Виховний потенціал сім'ї, фактори, які впливають на нього. Шляхи підвищення виховного потенціалу сім'ї.
3. Структурна та психологічна деформації сім'ї, їх вплив на процес сімейного виховання.
4. Особливості виховання дитини у неповних та заміщених сім'ях.
5. Система виховання у однодітних та багатодітних сім'ях.
6. Виховання близнюків.
7. . Батьки – перші природні вихователі дитини. Авторитет, особистий приклад, педагогічний такт батьків.
8. Відповідальність матері, її роль у виховання дітей.
9. Роль батька у вихованні дитини. Особливості батьківської взаємодії з дітьми (у порівнянні з материнською).
10. Роль бабусь і дідусів, інших дорослих членів сім'ї у формуванні особистості дитини.
11. Особливості сімейного виховання дітей дошкільного віку.
12. Особливості сімейного виховання дітей молодшого шкільного віку.

13. Особливості сімейного виховання дітей підліткового віку.
14. Особливості виховання дітей старшого шкільного віку.
15. Виховне середовище сім'ї. Дитяча субкультура. Сучасні іграшки.

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозіумах, тощо):

Нарахування додаткових балів за участь у конференціях – 8 балів.

2.6. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252. Посилання: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні освітнього компонента, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Вимоги до курсу

Очікується, що здобувачі відвідуватимуть усі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **практичного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли особистість уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах із предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз`яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Здобувачам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і

всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. Рекомендована література

Основна

1. Демиденко Т.М. Педагогіка родинного виховання: Навчальний посібник. – Черкаси: Видавець Гордієнко Є. І., 2017. – 272 с.
2. Колбіна Л.А., Паскаль О.В. Підготовка студентської молоді до сімейного життя. Інноваційна педагогіка. 2021. Випуск 34. Том 2. С. 75-79.
3. Маценко Л.М., Педагогіка сімейного виховання: підручник / вид. 3-тє, доп., перероб. / Л.М. Маценко. – Київ : ЦП «Компринт», 2019. – 376 с.
4. Пеша І.В., Сопівник І.В., Галайдюк В.В., Кошук О.Б. // Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю / Навчальний посібник. – Київ: Компринт, 2023. - 449 с.

Допоміжна

1. Горемикіна Ю. В. Класифікація підходів до оцінювання соціальних послуг // Демографія та соціальна економіка. - 2015. - № 1. - С. 79-89.
2. Мещан І. В. Соціальне обслуговування як складова соціального захисту населення: соціолого-управлінський аспект // Грані. - 2015. - № 8. - С. 71-76.
3. Третиннікова Л. Соціальний захист: діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування // Соціальний педагог. - 2015. - Трав. (№ 5). - С. 14-41.
4. Федченко Л. Нові стандарти надання соціальних послуг // Місцеве самоврядування: інформаційно-аналітичне видання. - 2015. - Берез. (№ 3). - С. 73-78.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами
ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

Інклюзивна освіта:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf

Академічна доброчесність:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf